

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 216/2022-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s. r. o., Kuzmányho 29, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 25C/384/2015-232 z 24. marca 2020 takto

rozhodol:

1. Uznesením Okresného súdu Nitra č. k. 25C/384/2015-232 z 24. marca 2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Nitra č. k. 25C/384/2015-232 z 24. marca 2020 **zrušuje a vec vracia** Okresnému súdu Nitra na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Nitra **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **214,32 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. mája 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Zároveň požaduje priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ sa ako žalobca – spotrebiteľ žalobou doručenou Okresnému súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) 10. júla 2015 domáhal voči žalovanému – obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] určenia dohody o zrážkach zo mzdy za neplatnú a zaplata sumy 966,11 eur s príslušenstvom z titulu vydania bezdôvodného obohatenia, argumentujúc, že zmluva o revolvingovom úvere neobsahuje podstatné náležitosti vyžadované zákonom č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“), v dôsledku čoho je úver bezúročný a bez poplatkov, dojednanie o poplatku za poskytnutie úveru, ktorý bol sťažovateľovi zrazený hneď pri uzatvorení zmluvy, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Dohoda o zrážkach zo mzdy by mohla obstáť iba v prípade, ak by bola individuálne dojednaná, pričom inštitút zrážok zo mzdy neprímerane uľahčuje vymoženie pohľadávky veriteľa aj v časti, v ktorej je založená na neprijateľných podmienkach.

3. Sťažovateľ bol od počiatku súdneho konania právne zastúpený Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s. r. o., Kuzmányho 29, Košice.

4. V poradí prvý rozsudok okresného súdu z 1. októbra 2015 zrušil na základe odvolania žalovaného Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

5. Okresný súd na pojednávaní 25. januára 2018 vyhlásil rozsudok pre zmeškanie žalovaného, ktorým zaviazal žalovaného na úhradu sumy 966,11 eur s 5,05 % úrokom z omeškania ročne od 9. júla 2015 do zaplata, určil dohodu o zrážkach zo mzdy za neplatnú, žalobcovi priznal plnú náhradu trov konania. O odvolaní žalovaného proti rozsudku z 25. januára 2018 rozhodol krajský súd uznesením z 21. júna 2019 tak, že odvolanie žalovaného proti výroku rozsudku pre zmeškanie o uložení povinnosti odmietol, rozsudok pre zmeškanie vo výroku o určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy a vo výroku o trovách konania zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

6. Žalovaný podaním doručeným okresnému súdu 4. decembra 2019 oznámil, že si voči sťažovateľovi neuplatňuje a nebude uplatňovať nároky z dohody o zrážkach zo mzdy a týchto práv sa vzdáva. Na pojednávaní konanom 10. decembra 2019 vzal právny zástupca sťažovateľa vzhľadom na vyjadrenie žalovaného žalobu v časti o určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy späť. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že žalovanému bude zaslaná zápisnica z pojednávania a právny zástupca žalovaného má dokladovať svoje tvrdenia o mimosúdnom rokovaní v tom zmysle, že sa práv z dohody o zrážkach zo mzdy vzdá, a to na účel rozhodnutia o trovách konania.

7. Okresný súd uznesením z 10. januára 2020 konanie o neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy zastavil z dôvodu späťvzatia žaloby sťažovateľom v tejto časti. Sťažovateľovi voči žalovanému priznal plnú náhradu trov konania. Vo vzťahu k výroku o trovách okresný súd okrem iného uviedol, že žalovaný tvrdil, že mimosúdne rokoval so sťažovateľom o tom, že sa práv z dohody o zrážkach zo mzdy vzdá, na výzvu súdu však predmetné tvrdenie nepreukázal. Sťažovateľ tak zobral dôvodne

podanú žalobu späť a žalovaný procesne zaviniť trovy konania v časti žaloby o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy.

8. Okresný súd uznesením z 19. februára 2020 vydaným vyššou súdnou úradníčkou (ďalej len „uznesenie vyššej súdnej úradníčky“) podľa § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 1 891,49 eur, pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia. Proti uzneseniu podal žalovaný sťažnosť podľa § 239 a nasl. CSP, dôvodiac, že okresný súd nesprávne určil výšku tarifnej odmeny za jeden úkon právnej pomoci, tarifná odmena mala byť určená jednotne za každý úkon právnej pomoci, súd tiež nesprávne aplikoval § 13 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a, pokiaľ ide o priznanie náhrady trov pozostávajúcich z cestovných výdavkov a náhrady za stratu času, tieto trovy sú neprimerane vysoké, nehospodárne a neúčelné, sťažovateľ mal možnosť zvoliť si advokáta v mieste sídla súdu.

9. Okresný súd uznesením z 24. marca 2020 vydaným sudcom (ďalej len „uznesenie sudcu“) zmenil uznesenie vyššej súdnej úradníčky tak, že žalovaný je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania vo výške 1 295,82 eur. Žiadna zo strán nemá na náhradu trov sťažnostného konania právo. Okresný súd sa čiastočne stotožnil s námietkou žalovaného o nesprávnom určení odmeny za jeden úkon právnej služby a uviedol, že hodnota jedného úkonu právnej služby za rok 2015 je 72,96 eur, za rok 2016 73,45 eur, za rok 2017 74,12 eur, za rok 2018 75,07 eur, za rok 2019 92,53 eur. Okresný súd priznal sťažovateľovi náhradu za 9 úkonov právnej služby. Okresný súd tiež akceptoval námietku žalovaného o neprimeranosti hotových výdavkov (cestovné náhrady a náhrada za stratu času). K tomuto konštatoval: *„Strana má právo voľby advokáta ale treba prihliadať aj na hospodárnosť konania. Súd konštatuje, že v Nitre je dostatok advokátov a súd sa stotožňuje z rozhodnutím ÚS ČR II. ÚS 736/2012. Na druhej strane súd poznamenáva, že v jednotlivých sporoch strany so sídlom alebo miestom bydliska v rámci územného obvodu Nitry aj širšieho okolia zastupujú advokáti z Bratislavy či Banskej Bystrice a súd im priznáva nárok na náhradu trov konania, pričom samotný žalovaný sa v tomto konaní dal zastúpiť advokátom z Bratislavy a tento si uplatňoval náhradu trov konania. Vzdialenosť do Bratislavy je cca 3,5 krát menšia ako do Košíc a do B. Bystrice cca 2,7 krát menšia ako do Košíc. Súd preto konštatuje, že zástupcovi žalobcu prináleží náhrada hotových výdavkov, avšak sledujúc účelnosť a hospodárnosť konania priznal hotové výdavky v rozsahu 1/3 nie uplatnených ale vyčíslených. Žalobca si uplatnil náhradu hotových výdavkov pozostávajúce zo straty času vo výške 520 EUR bez DPH z vyčíslených 672,14 EUR bez DPH, t.j. 1/3 tak predstavuje 224,05 EUR bez DPH a z cestovných výdavkov vo výške 340 EUR bez DPH z vyčíslených 637,18 EUR, t.j. 1/3 predstavuje 212,34 EUR bez DPH. Spolu náhrada hotových výdavkov predstavuje 523,67 EUR vrátane DPH.“*

III.

Argumentácia sťažovateľa

10. Sťažovateľ argumentuje, že okresný súd uznesením sudcu svojvoľne bez zákonných dôvodov znížil výšku náhrady trov konania priznanú sťažovateľovi uznesením vyššej súdnej úradníčky vydaným podľa § 262 ods. 2 CSP. K zmene výšky priznanej náhrady trov konania pristúpil okresný súd okrem iného v dôsledku toho, že trovy pozostávajúce z náhrady za stratu času a cestovného

(t.j. časť trov právneho zastúpenia sťažovateľa) nemožno v plnej výške považovať za účelne vynaložené. Právny názor okresného súdu je podľa sťažovateľa v rozpore s ústavným princípom rovnosti strán sporu, pretože priznanie práva na náhradu trov konania nemôže byť posudzované podľa toho, či ide o vec zložitú alebo jednoduchú, či sa strana konania dokáže v konaní zastupovať sama alebo nie, resp. či mohla využiť služby iných advokátov alebo nie. Zo záverov okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ sa mohol a mal v konaní nechať zastúpiť advokátom so sídlom v obvode okresného súdu, resp. v jeho blízkosti. Takýmto postupom by však došlo k porušeniu práva sťažovateľa na slobodný výber právneho zástupcu, ktoré je neodmysliteľnou súčasťou práva na spravodlivý proces a základného práva na súdnu ochranu. Advokátska kancelária právneho zástupcu sťažovateľa sa venuje takmer výlučne práve problematike spotrebiteľského práva, pričom aj s ohľadom na túto špecializáciu a skúsenosti si sťažovateľ zvolil svojho zástupcu. Spor nezavinil ani sťažovateľ, ani jeho právny zástupca. Žalovaný mohol vzniku trov konania predísť tak dobrovoľnou úhradou žalovanej sumy pred začatím konania, ako aj svojou aktivitou počas konania, či pri snahe sťažovateľa o mimosúdne vyriešenie veci. Na výzvy sťažovateľa, podobne ako aj na výzvy okresného súdu však žalovaný nereagoval, resp. reagoval len neurčito. Výška nároku na náhradu trov konania, ktorú si sťažovateľ uplatnil, bola s ohľadom na zásadu hospodárnosti krátená už samotným sťažovateľom. Na podporu svojich argumentov sťažovateľ poukázal na uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5MCdo/21/2009 z 9. novembra 2010, č. k. 4MCdo/16/2014 z 29. septembra 2015, rozsudky Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15Co/129/2016 zo 6. apríla 2016, č. k. 16Co/1404/2014 z 25. júna 2015, č. k. 14Co/777/2015 z 29. apríla 2016 a nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 457/2014 z 15. októbra 2014.

IV.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

IV.1. Vyjadrenie okresného súdu:

11. Okresný súd k sťažnosti uviedol, že napadnuté uznesenie sudcu nie je arbitrárne, je dostatočne zdôvodnené. Nebolo rozhodnuté o nepriznaní hotových výdavkov za cestovné, došlo iba k ich redukcii. Okresný súd neobmedzoval stranu sporu v slobodnom výbere advokáta, strana však musí niesť zodpovednosť za svoj výber z pohľadu hospodárnosti a efektívnosti konania.

IV.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

12. Zúčastnená osoba, ktorou je obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ], možnosť vyjadriť sa k ústavnej sťažnosti v ústavných súdom určenej lehote nevyužila.

IV.3. Replika sťažovateľa:

13. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol, že jediným dôvodom, pre ktorý súd môže nepriznať, resp. znížiť náhradu trov konania, je § 257 CSP. V prejednávanom prípade nešlo o drobný spor ani o evidentný geografický extrém. Poukaz okresného súdu na skutočnosť, že trovy presiahli istinu, nemožno akceptovať, pretože predmetom sporu nebola iba istina (966,11 eur), ale aj úrok z omeškania, pričom v čase rozhodovania súdu o trovách konania predstavovali úroky 366,44 eur a v priebehu celého sporu bolo predmetom aj určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy.

Ak platí zásada hospodárnosti a efektívnosti súdneho konania a k navyšovaniu trov dochádzalo odročováním pojednávaní, je otázne, či tento fakt možno pripísať sťažovateľovi, resp. jeho právnenému zástupcovi.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

14. Podstata sťažnostnej argumentácie spočíva v tvrdení, že pokiaľ okresný súd pristúpil k redukcii výšky náhrady trov právneho zastúpenia sťažovateľa, pozostávajúcich z náhrady za stratu času a cestovného s poukazom na možnosť sťažovateľa zvoliť si advokáta so sídlom v obvode konajúceho všeobecného súdu (resp. v menšej vzdialenosti od sídla všeobecného súdu), hospodárnosť konania, predmetné rozhodnutie okresného súdu je nezákonné, svojvoľné.

15. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

16. V prípadoch, keď sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou garantovaných práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcim sa náhrady trov konania, je ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre zdržanlivý, keďže problematika trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, a preto k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania pristupuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že v posudzovanej veci došlo k extrémnemu zásahu do základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces), alebo ak zistí, že zároveň došlo k neprípustnému zásahu aj do iného základného práva (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

17. Vychádzajúc z ustálenej judikatúry ústavného súdu (m. m. III. ÚS 341/07, I. ÚS 155/2017, III. ÚS 342/2017), uprednostňujúcej výklad zákona *e ratione legis* (argumentácia zmyslom, rozumom, účelom) pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom, prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvôle možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05).

18. Zmyslom a účelom náhrady trov konania v konaní pred všeobecným súdom je poskytnúť úspešnému účastníkovi alebo účastníkovi, ktorému to priamo priznáva zákon náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musel alebo bude musieť nepochybné

zaplatiť, pričom by ich nemusel zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom. Výnimky z tohto pravidla musí ustanoviť zákon (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy). Aj tieto výnimky sa musia uplatňovať len za splnenia všetkých zákonom ustanovených podmienok a skôr reštriktívne (m. m. II. ÚS 31/04).

19. Trovy vynaložené účastníkom konania v konaní musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému nároku. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc zmysle čl. 47 ods. 2 ústavy a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne vynaložené trovy považujú. Trovy potrebné na účelne vynaloženie alebo ochranu práva sa však nemôžu posudzovať ako celok, teda aj keď má účastník konania nárok na náhradu trov konania, pretože mal vo veci plný úspech, každý úkon alebo každé platenie trov treba posudzovať samostatne, to platí aj pre trovy právnej služby (III. ÚS 481/2015).

20. Podľa § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

21. Okresný súd napadnutým uznesením sudcu pristúpil k zníženiu náhrady trov právneho zastúpenia pozostávajúcich z cestovného a náhrady za stratu času právneho zástupcu (napadnutým uznesením sudcu priznaná 1/3 náhrady týchto trov) výlučne s poukazom na vzdialenosť sídla právneho zástupcu sťažovateľa od sídla okresného súdu (Košice – Nitra), zdôrazňujúc potrebu naplnenia zásady hospodárnosti súdneho konania.

22. Ústavný súd konštatuje, že je síce v pôsobnosti všeobecného súdu pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania posúdiť účelnosť vynaložených trov, dôvodom vyhodnotenia (časti) trov právneho zastúpenia pozostávajúcich z cestovného a náhrady za stratu času ako neúčelných však nemôže byť bez ďalšieho iba samotná okolnosť väčšej vzdialenosti sídla právneho zástupcu od sídla konajúceho všeobecného súdu. Ku každému prípadu rozhodovania o výške náhrady trov konania a posudzovaniu účelnosti vynaložených trov je nevyhnutné pristupovať osobitne, komplexne zohľadniť relevantné okolnosti sporu. Neopodstatneným krátením náhrady trov konania je v konečnom dôsledku negatívne zasiahnuté do majetkovej sféry strany sporu, ktorej vznikol nárok na náhradu trov konania.

23. Ústavný súd uvádza, že právny zástupca sťažovateľa efektívne vyvíjal aktivitu na hájenie práv a záujmov svojho klienta, zúčastnil sa všetkých (4) okresným súdom nariadených pojednávanií. Výsledkom súdneho sporu iniciovaného sťažovateľom bolo priznanie žalovanej sumy sťažovateľovi, v časti určenia dohody o zrážkach zo mzdy bolo konanie zastavené z dôvodu späťvzatia žaloby sťažovateľom po tom, keď sa žalovaný v priebehu súdneho konania svojich práv z dohody o zrážkach zo mzdy vzdal. Pokiaľ ide o žalovaného, tento sa pojednávania konaného 25. januára 2018 nezúčastnil, svoju neprítomnosť neospravedlnil, čo vyústilo do vyhlásenia rozsudku pre zmeškanie žalovaného. Okresný súd v závere pojednávania konaného 22. októbra 2019 toto pojednávanie odročil na 10. december 2019 z dôvodu nejednoznačného písomného vyjadrenia sa žalovaného k výzve súdu (či si žalovaný uplatňuje voči sťažovateľovi nejaký nárok zo zmluvy alebo si ho mieni uplatňovať, čo konkrétne a na akom právnom základe). Okresný súd v uznesení z 10. januára 2020 o zastavení konania o určenie dohody o zrážkach zo mzdy za neplatnú vo vzťahu k výroku o trovách konania okrem iného konštatoval, že žalovaný tvrdil,

že mimosúdne rokoval so sťažovateľom o tom, že sa práv z dohody o zrážkach zo mzdy vzdá, na výzvu súdu však predmetné tvrdenie nepreukázal. Sťažovateľ tak zobral dôvodne podanú žalobu späť a žalovaný procesne zavinil trovy konania v časti žaloby o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy.

24. Z vyčíslenia trov konania sťažovateľa na účely rozhodnutia okresného súdu o výške náhrady trov konania (č. 1. 208 spisu okresného súdu) vyplýva, že sám sťažovateľ pristúpil ku kráteniu trov pozostávajúcich z cestovného a z náhrady za stratu času, predmetné trovy si uplatnil v nižšej výške, než na akú by mal nárok. Výška sťažovateľom uplatnených celkových trov (2 058,05 eur) navyše nenesie znaky extrémnej disproporcie k predmetu sporu (žaloba o zaplatenie sumy 966,11 eur s úrokmi z omeškania z dlžnej istiny od 9. júla 2015 do zaplatenia, určenie dohody o zrážkach zo mzdy za neplatnú).

25. Nič v spise všeobecného súdu nenasvedčuje tomu (a napokon netvrdí to ani okresný súd v napadnutom uznesení sudcu či vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti), že realizácia práva sťažovateľa na právnu pomoc v predmetnom prípade nesie znaky zneužitia tohto práva, špekulatívneho, nekorektného konania sťažovateľa či jeho právneho zástupcu s cieľom bezdôvodne navýšiť trovy konania.

26. Ústavnému súdu je z jeho rozhodovacej činnosti známe, že advokátska prax právneho zástupcu sťažovateľa sa zameriava na oblasť spotrebiteľského práva, pričom nemožno mať pochybnosti o tom, že vec sťažovateľa je spotrebiteľským sporom, v ktorom sa sťažovateľ domáhal ochrany svojich práv v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere. Je otáznou, či okresný súd pri rozhodovaní o sťažnosti proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky zohľadnil nezanedbateľný fakt, že sťažovateľ má postavenie spotrebiteľa, vec sťažovateľa predstavuje spotrebiteľský spor, ktorý CSP zaraďuje medzi spory so slabšou zmluvnou stranou. Z pohľadu všeobecného súdu a dodávateľa sa spotrebiteľský spor o vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy môže javiť ako rutinná, jednoduchá záležitosť, ako však opakovane zdôrazňuje Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „súdny dvor“), systém ochrany zavedený smernicou vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplyvať na ich obsah (rozsudok súdneho dvora z 27. júna 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98, bod 25; rozsudok súdneho dvora z 26. októbra 2006 Mostaza Claro, C-168/05, bod 25). Ústavný súd zároveň pripomína, že strana sporu, ktorá si zvolí právneho zástupcu, po celý čas konania až do jeho právoplatného skončenia znáša riziko, že v prípade neúspechu jej nárok na náhradu trov konania nebude priznaný.

27. Za tohto stavu, ak jediným „previnením“ sťažovateľa je, že si zvolil právneho zástupcu so sídlom vzdialeným od sídla okresného súdu, napadnuté uznesenie sudcu, ktorým bola sťažovateľovi krátená náhrada trov právneho zastúpenia, pozostávajúcich z náhrady za stratu času a z cestovného, nenapĺňa zásadu spravodlivosti ani účel sledovaný ustanovením § 251 a § 255 nasl. CSP.

28. Uznesenie sudcu, ktorým došlo ku kráteniu náhrady trov právneho zastúpenia sťažovateľa, pozostávajúcich z cestovného a náhrady za stratu času, možno vzhľadom na uvedené okolnosti

podľa ústavného súdu považovať za vybočenie z procesných pravidiel upravujúcich rozhodovanie o trovách konania dosahujúce ústavnoprávnu intenzitu, ktorým došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd pristúpil k vysloveniu porušenia týchto sťažovateľom označených práv napadnutým uznesením sudcu (bod 1 výroku nálezu).

29. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľa na zrušenie napadnutého uznesenia sudcu a vrátenie vecí okresnému súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (bod 2 výroku nálezu). Okresný súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze. Po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou okresného súdu opätovne rozhodnúť o sťažnosti žalovaného podanej proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky, rešpektujúc obsah a zmysel práv, ktorých porušenie bolo ústavným súdom zistené.

VI. Trov konania

30. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v sume 214,32 eur. Pokiaľ ide o priznanú výšku nároku, bol viazaný návrhom sťažovateľa, inak by mu patril nárok na náhradu trov konania v rozsahu 450,29 eur.

31. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3, § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2020 je 177,00 eur a hodnota režijného paušálu je 10,62 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Právny zástupca sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena advokáta zvyšuje o 20 % DPH. Pokiaľ ide o repliku sťažovateľa z 13. mája 2022, ústavný súd za tento úkon právnej služby náhradu trov nepriznal, pretože toto písomné podanie vo veci samej neprinieslo nové skutočnosti alebo informácie, ktoré by ústavnému súdu neboli už skôr známe.

32. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2022

Peter Straka
predseda senátu